

కవి సార్వభౌమ రెవ. పురుషోత్తమ దాధరి - సాహిత్య నవ

కవి సార్వభౌమ రెవ. పురుషోత్తమ దాధరి 200 ల జన్మ దినోత్సవ సందర్భంగా జరిగే సాహిత్య సదస్సులో కవిగారి సాహిత్య నవను గూర్చి లభ్యు వ్యాసాన్ని వ్యాస భాగ్యమును ప్రసాదించిన ప్రభుయనుస్థామికి సిండు వూదయంతో వందనములు చెల్లించుకొంటున్నాను. రెవ. డా॥ రావెల జోసేఫ్ గారు కవిసార్వభౌముని సాహిత్య నవను గూర్చి వాయుమని అడిగారు. నా వట్లనున్న ప్రేమకు, ఇలా నన్ను ప్రోత్సహిస్తున్నందుకు క్రైస్తవ కవి సామ్రాట్ రెవ. డా॥ రావెల జోసేఫ్ గార్కు నానమములు.

కవి సార్వభౌమ దాధరి పురుషోత్తమగారి సాహిత్య నవను గూర్చి శ్లోషణ వాయులంటే నాబోబివాండకు చాలా కష్టము. ఎందుకంటే కవిత్వము, పద్యములు, చంద్రముతో కూడిన రచనలు, తెలుగు, వ్యాకరణాంశాలతో ఉండే సాహిత్య, ప్రవేశం నాకు లేదు. నా శక్తి, జ్ఞానము అల్పము. అందుచే ఇది గొప్ప సాహిత్యము కాని ఇలాగేనా కవిగారి కొన్ని రచనలు చదివే భాగ్యము లభిస్తుందని ఆశించాను, ధన్యుడన్న సంతోషిస్తున్నాను. అయితే నేను వ్యాసిన యీ వ్యాసములో తప్పులు దొర్లినచో సాహిత్య వేత్తలైన మీరు దయతో మన్నించి తగుంతిగా అర్థంచేసుకొని ప్రోత్సహింపవలసి కోరుతూ ఈ వ్యాసాన్ని మీ ముందుంచుచున్నాను.

కవి సార్వభౌమ పురుషోత్తమ దాధరి సాహిత్య కృషి లో వచన గ్రంథాలు ప్రతికలు, పద్యకావ్యాలు భక్తి, సంకీర్తనలు, శతకాలున్నాయి. దాధరిగారికి సంస్కృతము వంగ ఒరియా తెలుగు కన్నడ భాషల్లో పరిచయముంది. సుమారు 20 సం॥ ప్రాయం నాటికే కవిత్వంలో నిష్ణాతులైనారు. క్రైస్తవ తన రక్షకునిగా అంగీకరించిన అనంతరం తటస్థపడిన ప్రతి సంఘటన ఒక కథాచిన్నవై, ప్రతి అనుభవం ప్రేరణ అయి, భక్తి అనుభవ జననమై విలసిల్లింది. దాధరి వారు వ్యాసిన కులచార పరీక్ష, ముక్తి మర్గ ప్రదర్శన అనేవాటిని శ్రీ బాబుజాన్ దాధరిగారు ప్రతికలుగా వేర్పాటుచేసారు.

ప్రతికలు :

తెలుగు క్రైస్తవసంఘానికి కవి పితామహుడైన పురుషోత్తమ దాధరిగారు పితామహులైన చౌ జాన్ వేకి చేయూతగా నుండి భాషాంతరణం సాగిస్తున్న రోజుల్లో రక్షణ చరిత్ర, ముక్తి మర్గ ప్రదర్శనం, మనస్వమాలం అంధకార నాశనం, మనుచీ, వినూచీ, పంకట భ్రాంతి నివృత్తి, జగన్నాథ పరీక్ష, కులచార పరీక్ష మున్నగు ప్రతికలు వ్యాసారు.

కులచార ప్రతికని పురుషోత్తమ కవి 1833 వ సం॥ లో వ్యాసారు. యేసుప్రభుని స్వయం రక్షకునిగా అంగీకరించి బహిరంగంగానే యజ్ఞోపవీతాన్ని విసర్జించి బాప్టిస్మాన్ని తీసుకొన్న కవిగారు స్వజనుల, బంధు మిత్రుల, స్వమతస్థుల విమర్శలను, తృణీకారాన్ని ఎదుర్కొన్నారు. అయితే పురుషోత్తమ దాధరిగారు పురణాలోని శోకాల్ని, ఆకారాలుగా చూపుతూ కులం అనేది శూన్యమని నిరూపించడానికి కులచార పరీక్ష అనే ప్రతికను వ్యాసారు. దేవుడు ఆదాము అవ్వలను సృష్టించాడని, ఆ ఆది దంపతుల పాపం ద్వారా మనందరం పాపులవ్వె యున్నామ చెప్పి అట్టి పాపపరిహారామై దేవుడు యేసుక్రీస్తుగా అవతరించి, నిలువ మీద మరణించి, పాప ప్రాయశ్చిత్తమొనర్చినాడని పివరించెను. రక్షణ అందరికి చెందినది. కులమనేది ఆజ్ఞానపు అనాచారమని కేవలం బ్రాహ్మణులు కల్పించిన శత్రుమే అని కులమెక్కడుందని, వేచుబద్ధంగా ప్రశ్నించిన ధీశాలి. అతి నిష్ఠాపరులుగాను, బ్రాహ్మణుల ఎక్కువ యని తలంచువారికి బ్రాహ్మణుడైయుండి పురణేతిహాసాలా జాపాన పట్టిన వాడైయుండి

ఒక వేళ బ్రహ్మకులం గలిగినవాడైతే ఆయనుండి పుట్టిన నలుగు కొడుకులు నాలుగు వేర్వేరు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర కులాలుగా ఎట్లా అపుతారని ఆవేశముతో ప్రశ్నించారు. అంతేగాకుండా తన వాదాన్ని బలపరచుకోవడానికి పురాణాల్లోని దక్షుని సంతతి, గంగ, ఉర్విషి, వశిష్టుడు, మొదలగువారి బ్రాహ్మణత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తాడు కవి పుంగవుడు.

గీ॥ తల్లి యూర్క్తి లంఘె తనయలి మాదిగె
తాను బ్రాహ్మణుడయ్యె ధర విశిష్ట
తపముచే విప్రుడు తర్కింప కులమేది?

తనపట్ల కోపమును పక్షపాతబుద్ధిని గ్రహింపక మనస్సుంచి ఆలోచించి చిత్తగించుడని విషయాన్ని వివరించాడు. జాత్యవంకారంతో మిట్టుపడవారికి ఈ పత్రిక దివ్యంజనంగా ఉపకరిస్తుంది.

కవి ఆవారపు అలవాట్లను గూర్చి కూడా వేమన వడాన్ని దృష్టాంతంగా చూపాడు.

గీ॥ మాలమాసము దిను మరి సర్వజనులెల్ల
కొవ్వుదీందు రొక్క కులముకాదే
కులములెల్ల నొక్క గులమనే తెలియుడే

నీతిలని బ్రాహ్మణుని కంటే నీతిశాలి చండాలుడు అధికుడని భాగవంతలో ప్రహ్లాదుని మాటలనుదహరించెను.

మరియు జగన్నాథ క్షేత్రాన్ని గూర్చి వ్యాసూ, ఈగలు, దోమలు ముసరిన దివ్య ప్రసాదం తనకపోతే కండ్లు వోతాయనడం హాస్యాస్పదమని, దివ్యప్రసాదాన్ని తన్న గ్రాడ్డివాడికి దృష్టి ఎందుకు రాదు అని ప్రశ్నిస్తాడు. మనుష్యుల్లో ఉదోభగ భేదమే గానీ జాతి భేదము లేదని చెప్పడానికి మెత్తని వర్షము కురిసిన నేలపై సాగ్ని వెళ్ళిన వివిధ జంతువులు, ఏనుగు, ఒంటి, గుర్రము, గాడిద, పులి, పంది మొదలగు, ఇంకొప్పేపు మానవులు - బ్రాహ్మణుడు, రాజు, కోమటి, శూద్రుడు, చాకలి, మంగళి మొదలగు జీవులు నడచిపోగా జంతువుల అడుగుల్లో జాతినీ వోల్చుచును గానీ మానవుల అడుగుల్లో జాతినీ వోల్చలేమని అధ్యుతంగా విమర్శ చేసాడు.

ముక్తి మార్గ ప్రదర్శనం :

ఈ పత్రికలో కవి తాను సత్యాన్వేషణలో కనుగొన్న ముక్తిమార్గాన్ని వివరించాడు. హిందూ మతంలోని వివిధ శాఖల్లో ముఖ్యమైన శ్లోక, శ్లోకవ మతాల్లో ఇష్ట దైవాలు ఎలా పరస్పరం దుఃఖించుకొన్నారో పురాణ ఇతి హాసాలనుండి, సరిత్యకావ్యాలనుండి నిదర్శనాలను చూపాడు. ప్రాచీన కావ్యాలలో, సాహిత్యంలో కవికి గల పరిచయం, పరిజ్ఞానం దీన్నిబట్టి తెలుస్తుంది. దీనిలోనే పురాణపురుషుల జీవితాలను పడ్యరూపంలో వ్రాసి విశేషించి యేసుక్రీస్తుని పాపరాహిత్య జీవితాన్ని కూడా చర్చించాడు. ఈయన కులాచారం అనే జాణాన్ని సమాజం నుండి దూరపరచడానికి తన సాహిత్యం ద్వారా శ్రమించి గొప్ప సాంఘిక సంస్కరణగా కనిపిస్తాడు. ముక్తిమార్గాన్వేషణలో తాగనుగొన్న సత్యాన్ని చెప్పడం ద్వారా అనేకులు తనవలె క్రీస్తును వెంబడించేవారుగా వుండాలని ఆశించాడు.

శతకము :

ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్రయందు శతకము హముఖ స్థానాన్ని వహించింది. శతకమనగా నూరు అని ఆర్థము. ఇట్టి రచన అతిపురాతన కాలంనుండి వున్నట్లు తెలుస్తుంది. ఋగ్వేదములో ఇంద్రుడు అగ్ని రవి వరుణుడు మొదలైన దేవతల స్తోత్రముల సముచ్చయమని చెప్పవచ్చు. శతకములో వంద గానీ, నూట ఎనిమిదిగానీ, పద్యాలంటాయి. పద్య అంతమున భగవత్ సంబోధనారూపమైన మకుటము వుంటుంది. చంపకము, ఉత్పలమాల, మత్తెబ శార్ఙ్గాలాలు నీస కందాలు ఇత్యాదులుంటాయి. శతకాలు సాధారణంగా గ్రంథకర్త, ఆత్మ భావాలను ప్రకటించేవిగా వుంటాయి. కవీయొక్క నిజహృదయంతరాళాలను, భగవంతునికి బయలుపరచుటకై చేయు సంభాషణాలివి. పురుషోత్తమ దౌధరి రెండు శతకాలను వ్రాసాడు. 1. యేసునాయక శతకము, 2. యేసుక్రీస్తు ప్రభు శతకము. క్రీస్తును స్వీకరించిన తాను తనకు క్రీస్తుతో గల ప్రత్యక్షానుభవాన్ని భక్తి భావాన్ని రంగరించి, ఈ రెండు శతకాలను వ్రాచిన భక్తి శతకాలతో తులనానుట, పిశిష్టమైనవిగా రచించాడు. దౌధరి శతకాలు వేదాంత, తత్వవేదాంతమయములై ఆర్థం కాని వేద సారమును చదువరులకు సులభంగా అందచేయును.

కావ్య సాంప్రదాయాన్ని బట్టి శ్రీకారముతో ప్రారంభిస్తాడు. యేసునాయక శతకంలో

“ శ్రీకరమ్మె సుధో జన వశేకరమ్మె నిజభక్తి నిత్యాసౌఖ్యకరమ్మె సమస్త జగదాచన పాపన రక్త నిక్త శోభాకరమ్మె.. .. అని, యేసుక్రీస్తు ప్రభు శతకంలో “ శ్రోరాజిల్లు భవత్పుదాభిములు నా చిత్తంబులో నిల్పిన, కరుణామృత బిందుబృందములు... ” అని వేడుకొంటాడు. యేసు నాయకశతకంలో 25వ పద్యములో దేవునికి కనబడకుండా మానవులు మోసము చేయగలరా? అనేదాన్ని చెప్పడానికి “ యినరుచి మూయబోయిన తిపిస్రము లేమగు యేసు నాయకా ” అని వ్రాసాడు. యినుడు - నూరుడు రుచి - కిరణాలు ప్రకాశము మూయబోయిన, తిపిస్రము - చీకటి ఏమగును? అని ప్రశ్నిస్తాడు. 48వ పద్యములో విగ్రహారాధనాదుల వ్యర్థతను, 89వ పద్యంలో అన్యదేవతల యెడ భక్తుని పిరక్తిని చూస్తాం.

“ పలుకులు వేయనేల తన పాద సరోజ మరంద పానమ,
 ద్వీలసిత మాససాలి యపివేక నరవశి గొల్లు వెణ్ణువే
 ల్లుల కడకేగదయ్య ఘన పుష్పకణంబులు గ్రోలు చాళకం
 చలమిసి చేట గొలికడకేగని రోతిని యేసునాయకా ”

ఇక్కడ అలంకార పూరితమైన పివరణ అద్భుతం. మే పాద పద్యములలోని తేనెను పానము చేసిన నా మననభే తేనెటిగ జ్ఞానము లేని మానవులు నేపించు వ్యర్థమైన దేవతల యేర్పకు వోనరదు స్వామి । ఎట్లనగా, చంద్రుని కిరణాలు పానము చేయు చెకోర పక్షి చేటి గుంటలోకి వోనరదు గదా యేసునాయకా అంటాడు.

98వ పద్యంలో “ కలిగేగదా మదాత్మకృత కల్పన ధేత పశిత్రరక్తమున్,
 గలిగేగదా భవత్పురుణ కారణ జీవన మంతరాళలో,
 గలిగేగదా త్వదంఘ్రియుగ కాఫల భక్తికి శక్తియుక్తులున్
 గలిగే గదా సదామచి సుఖంభి లంబును యేసునాయకా ”

ఈ పద్యములో గలిగెగదా అనేది నాలుగు వరసుల్లో లావడం, అద్భుత పదజాలాల వొందిక, చంద్రోబద్ధవివరణ మరియు పద్యభావము విశిష్టంగా వుంది. కవి నా ఆత్మ చేసిన పాపం కడిగివేయ పవిత్రరక్తం నాకు దొరికింది నా ఆత్మకు నే కృపచే జీవనం లభించింది. నాకు నే పాప ద్వయమునందు భక్తి, శక్తి, ప్రాప్తిచింది. నా హృదయానికి ఆనందం కలిగిందని తన్మయుడవుతాడు.

యేసుక్రీస్తు ప్రభు శతకంలో కవి దేవుని వాక్యాన్ని గూర్చి 5వ పద్యములో ఇలా పివరించాడు -

దురితారణ దావాత్మియ్యె సుజనచేతోమోచ బోధ స్ఫుర
ద్యురదేహాకురమ్మె విశచ మద గర్వ ధ్యాంతి మార్కాండవం
డరుచి ప్రస్తుటమ్మె వెలుంగు తన దార్శనీయ వాక్యంబునా
యరీ బృందంబుం తొలంగగా నొసగుమయ్యె యేసుక్రీస్తు ప్రభో ।

పాపమనే అడవిని దేవుని వాక్యము కారుచిచ్చువలె దహిస్తుందని సజ్జనుల మనసుకు అనందమునిచ్చు బోధయను ద్వీపమని సాతాసుయొక్క గర్వాంధకారాన్ని పోగొట్టి సుర్య కిరణమని యిట్టి నే వాక్యం నా శ్రువులను పారత్యోలుట కు నాకీప్సుని వేడుకొన్నాడు.

ఈ శతకాల్లో క్రీస్తు నాకు గుణ కీర్తనలు, పశ్చాత్తాప భావ ముక్తికరణలు న్నాయి. తనను కనికరంతో బ్రోవుమని వేడుకోవడం, పశితలు హృదయాలని స్పందించేస్తుంది. తనను నమ్మిన వారిని కరుణిస్తాడని దానికి ఋణువు మరియు, లాజరు నిలువవ్వన దొంగ మోడుగు వారు క్రీస్తు కృపా సంపన్నతలో రక్షణను అనుభవించారని చెబుతాడు. క్రీస్తుప్రభుని శ్రమలు, నిలువ మరణాన్ని కండ్లకు కట్టలా అద్భుతంగా వర్ణించాడు. తాను అజ్ఞానినని దేవుని స్తుతింప శక్తిలేనివాడనని తెలిపి, తనకు విజ్ఞానాన్ని ప్రసాదించమని వేడుకొంటాడు. యేసుని ప్రాణుత్వాన దృష్టాన్ని ఒక్కసారి తన కనులారా చూడ భాగాన్ని కలిగించమని వేడుకొంటాడు. శతకాలో ప్రత్యేకమైన ప్రభోదాన్ని జనులకిచ్చాడు. ముక్తిప్రధాత క్రీస్తుని శరణు వేడండని, ప్రామ సందేశాన్ని అందుకొని జీవించనూ, క్రీస్తుని ఆశ్రయించుడని పాచురిస్తాడు. చివరిగా ర్ష శతకాలను చదివిన వారికి యేసుప్రభువు శాశ్వతానందాన్ని ప్రసాదించాలని కోరుకొంటాడు.

పద్యకావ్యములు :

దౌధరిగారు రచించిన పద్యములు అందరికి సులభంగా అర్థమయ్యేంతిలో చంద్రోబద్ధమ్మె గంభీర నడకతో వుంటాయి. కవి మొదటిగా పంచదామర పన్నములు వ్యాసి తదువరి పంచరత్నములనే ఐదు నోవదాలను రచించాడు. పంచదామర పన్నములు 50 పద్యవృత్తములతో క్రీ.శ. 1847లో కవి వ్రాసాడు. పంచదామరమనేది చంద్రస్సులోని ఒక వృత్త విశేషం. పన్నము అంటే పదములోని అక్షరములోని భాగమని అర్థము. కవితాను పాఠినని ప్రభువ దిక్కు అని శరణు వేడడం ముఖ్యవిషయంగా వుండి నిత్యజీవం యిచ్చిన ప్రభుని మనసార స్తుతింపడం తథాత్మ్యం వొందడం గమనించవచ్చు. " కరంబులెత్తి మోళివేంచి కన్నుదోయి నే వరాంఘ్రులాత్మలో దలంచి " యని పినయంతో కావ్య రచన ప్రారంభిస్తాడు. " వీరాన నా మొరాలకించు జీదదాసిగాసివ్వె సరేపరాకు చిత్తగించి జాగునయ నే కృపా తరంగ వాక్కుభాషి ముచి తాళువారు . . . అనడం ఎంతో సహజంగా వుంది.

పంచరత్నములను ఐదు నీస పద్యములు క్రీ.శం. 1847లో కవి వ్రాసాడు. ఈయన నీస పంచకాన్ని ఎన్నుకొని చివరన రెండు కంద పద్యాలు చేర్చాడు. మొదటి పద్యంలో ఎవ్వడు తనజేన సిపిడించి కొలుచు నీ యాకాశమండలం బద్భుతంబుగ యని దేవుని సర్వశక్తిమత్తాన్ని కీర్తిస్తాడు.

జెన - ఆకాశము; కుందం - భూగోళం; తూసికరాళ్ళు - తరాబు - పర్వతాలు సమద్రములోని నీళ్ళను పుడిసిటిలో పట్టగలడని జీవరాసుల్ని త్రాసులో వెట్టగలడని అట్టి గొప్పదేవుడు నా తండ్రియెవోవా యని వర్ణించుట అమోఘం.

రెండవ పద్యంలో దేవుని చేతిలో ప్రపంచమంతా పువ్వుల చెండువలె చిన్నదిగా నున్నదని వర్ణించాడు. ఇక్కడ పిల్లలు ఆడుకొని చెండు - బంతి యాటను తలపింపజేస్తాడు. మేరియు నెవ్వని కారితీయందు సూర్యచంద్రులు మెరుగుడు పురుగులబిర్లుగబడును. ఎవ్వని యెడిగట్టు నీ తారాలన్నియు మజ్జెల మొగ్గలరేతి గిల్లబడును అనే పాదంలో స్త్రీలు మల్లెబెట్టునుండి మల్లెపూలను తమ ఒడిలో కోసుకొనుచందాన్ని చూపిస్తూ దేవుని ఒడిలో తారలు అట్లున్నవని చెప్పుట గొప్ప వర్ణన అయి వున్నది.

మూడవ పద్యంలో సర్వ ప్రపంచానికి దేవుడు తన ఆధీనంలో, అధికారం క్రింద వుంచాడని చెప్పడానికి " పగటిండ, రేయెండ, పాస్సులట్టుగ చుట్టబెట్టి వేరొకచోట వెట్టునెవ్వడో " అని వ్రాయడంలో కవి చిత్రణ చాలా బాగుంది. సూర్య కిరణాలవలన ఏర్పడిన పగటి ఎండను చంద్రుని కిరణాల వలన ఏర్పడిన రాత్రి వెన్నెలను చాచవోలే చుట్టునని చెప్పడం అద్భుతం.

నాలుగవ పద్యం దేవుని కళ్యాణ గుణాలను కీర్తిస్తూ, దేవుని రాజుగాను, సత్యము, ప్రేమ, సంతోషం అనే గుణ లక్షణాలపై ఆయన సింహాసనమున్నదని, దేవుడు ధర్మాత్ముడుగా సమస్త జీవరాసులకు దీనాకారాన్ని యిచ్చి షోషిస్తున్నాడని వ్రాసాడు.

ఐదవ పద్యంలో " జీవ నిర్దేవ న్నెన్నావశీలో చిన్న పురుషైన త్పణమైనా మరువడెవడు - తండ్రి తనయుండు పిమలాత్మ తాని యగుచు " అని రచించి దేవుని ఆపార కరుణను త్రిత్యస్వభావాన్ని కీర్తించాడు. దీనికి అనుబంధించిన రెండు చివరి కంద పద్యాలలో ప్పెవాణిని దేవుని కృపచే రచించానని, వీటిని చదివిన వారికి దైవాశీర్వాదం కలగాలి అకాంక్షను వెలల్లుచ్చాడు. ఆయన పద్య కావ్యాలన్ని సత్కావ్యాలక్షణాలతో అలరారుచున్నాయి. అక్షర రమ్యత రమణీయతం క్రైస్తవ పదములు, మౌందవ తత్వ పదములు ఈ కావ్యాలలో రెవం పురుషోత్తమ బాధరి కలము నుండి జాలువారినవి. బాధరి భక్తి గీత రచనలు :

రెవం బాధరి కపియే గాక మంచి గాయకుడు కూడా. మత దీక్షను గైకొన్నప్పుడు వ " మా యెసుక్రీస్తుని మరుగు గొల్చెనురా నా ఆత్మ ఘనరక్షనగము నెక్కినురా అని మొట్టమొదటి భక్తి గీతాన్ని పాడాడు. కటకపురిలో క్రైస్తవ సంఘంతో తన అనుబంధాన్ని తెలుపుచూ " నవనతక్రైస్తవ గొప్ప నాకబ్బెనురా " యని ఉప్పొంగిపోయాడు. ఈయన కీర్తనలలో చరణాలు, చందోబద్ధంగాను, యతిప్రసల సమరికతో కూడి ప్రాతి చరణములోను భక్తి భవాన్ని ప్రతిగీతం ఒ క్రొత్త నడవడికను ఒరవడిని కలిగి యుండును.

కలం చిందలు గొప్పగా తెలుస్తాయని చెప్పారు. డా॥ సుందర్యావుగారి మాటల్లో చెప్పాలంటే డాధరి గీత రచనల్లో వల్లపికి పాద ముగింపుకు కాపించిన బిగింపు వృత్తానుప్రసలు పోవళింపు, ఉపమ ఉల్లేకాలంకారాల చలాయింపు, భావాల మదింపు తెలుగు భాషకొక నొంపు పాతకుల చెవికొక ఇంపు అని కీర్తనల యొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి ప్రత్యేకతను గూర్చి ప్రస్తావించాడు. యతి వోషణలో కవి అద్భుతంగా రచించాడు. ఈ కీర్తన అన్ని కీర్తనలలో అనుభవ భక్తి, మధుర భక్తి, ధోరణులు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. పఠితులను, పాఠకులను పారవశ్యములో ముంచెత్తుతాయి.

క్రైస్తవ నీతి ప్రకాశమనే కవి రచనలో విశిష్టమైన అలంకారాలు ఉపయోగించబడ్డాయి. దేవుని మానవుని, ప్రపంచాన్ని గూర్చిన విభిన్నమైన ప్రక్రియలు రచనలో కనిపిస్తాయి. ఉపోద్ఘాతంలోని 9వ పద్యములో

చ ॥ అనుభవదోషమైన హృదయ భ్రమరంబుల చేత క్రైస్తవయేసుని చరణారవిందములు, చుట్టి తడియ మకరంద మాధురీ ఘన రసమని, యాని సుఖ కాశల....

క్రైస్తవ పాద పద్యములను చుట్టుకొని అందున్న మధురమైన మకరందాన్ని తమ హృదయాలనే తుమ్మెదల వల్ల పాలించి ధ్యానించి, అనుభవ సుఖము పొందిన క్రైస్తవులు సంతోషించునట్లు, నా కపిత్థమును తెలియజేసినదని కవి అంటాడు. ఈ రచనలో రెవ. డాధరి క్రొత్తనిబంధనలోని క్రైస్తవ పాటలు యోజనలు, యాకోబు మొ॥ లగు వారి ప్రభోదాలను తేసుకొని చక్కగా వర్ణించాడు. మూడవ పద్యములో క్రైస్తవ నిన్ను పోషించునని చింతింప వలదని వివరిస్తాడు. 5వ పద్యములో దేవుని రాజ్యాన్ని మొఱు వెదకాలని, అప్పుడు అన్న దీవెనలు నీకు నొసంగబడునని చెప్పాడు. 15వ పద్యములో పాపమనగా మజ్జాన్నమును అజ్ఞు హిరుటయేనని చెప్పాడు. తర్వాత పొరుగువాని ప్రేమను గూర్చి, ఏకాంత ప్రార్థనను గూర్చి వ్యాసాడు.

విశిష్ట వర్ణనలు :

- 97వ పద్యములో ప్రావృద్ధులదమనకు - వర్షాకాలపు మేఘమునకు
- 110 లో తోషణ - సంతృప్తి, 111 లో యేసుపాద పంకేరుహ - యేసుపాద కమలములు
- 112 లో దిక్కురసము - చెఱుకు రసము, 117 లో వృజనాటపి కలారా - పాపమనెడి అరణ్యమునకు గొడ్డలివంటి వాడా, అను వివిధ వివేచనలతో పద్యాలను వర్ణించాడు.

రెవ. డాధరి విషయ వర్ణనాచార్యులను అద్భుతము. ఈయన అలంకార రచనల్లో గొప్ప వైశిష్ట్యముంది. రసపోషణము, శైలి విశేషాలు సరళము, హృదయాంగమములు. ఆయన కవిత నవనీత మార్గవము. పురుషోత్తమ డాధరి క్రైస్తవ భక్తి గీత రచనకు శ్రీకారం చుట్టి తెలుగు క్రైస్తవులకు మాత్రమే గాక తాను ప్రయోగించిన వివిధ ప్రక్రియల ద్వారా మొత్తం సాహితీ ప్రియులకే చిరస్మరణీయుడయ్యాడు. అట్టి కవితా మూర్తినీ మధిసెంచి ప్రస్తుతించెదం..

వ్యాసకర్త :
రెవ. పి. మాణిక్యరావు,
ప్రొఫెసర్, ఎస్.ఐ.సి.